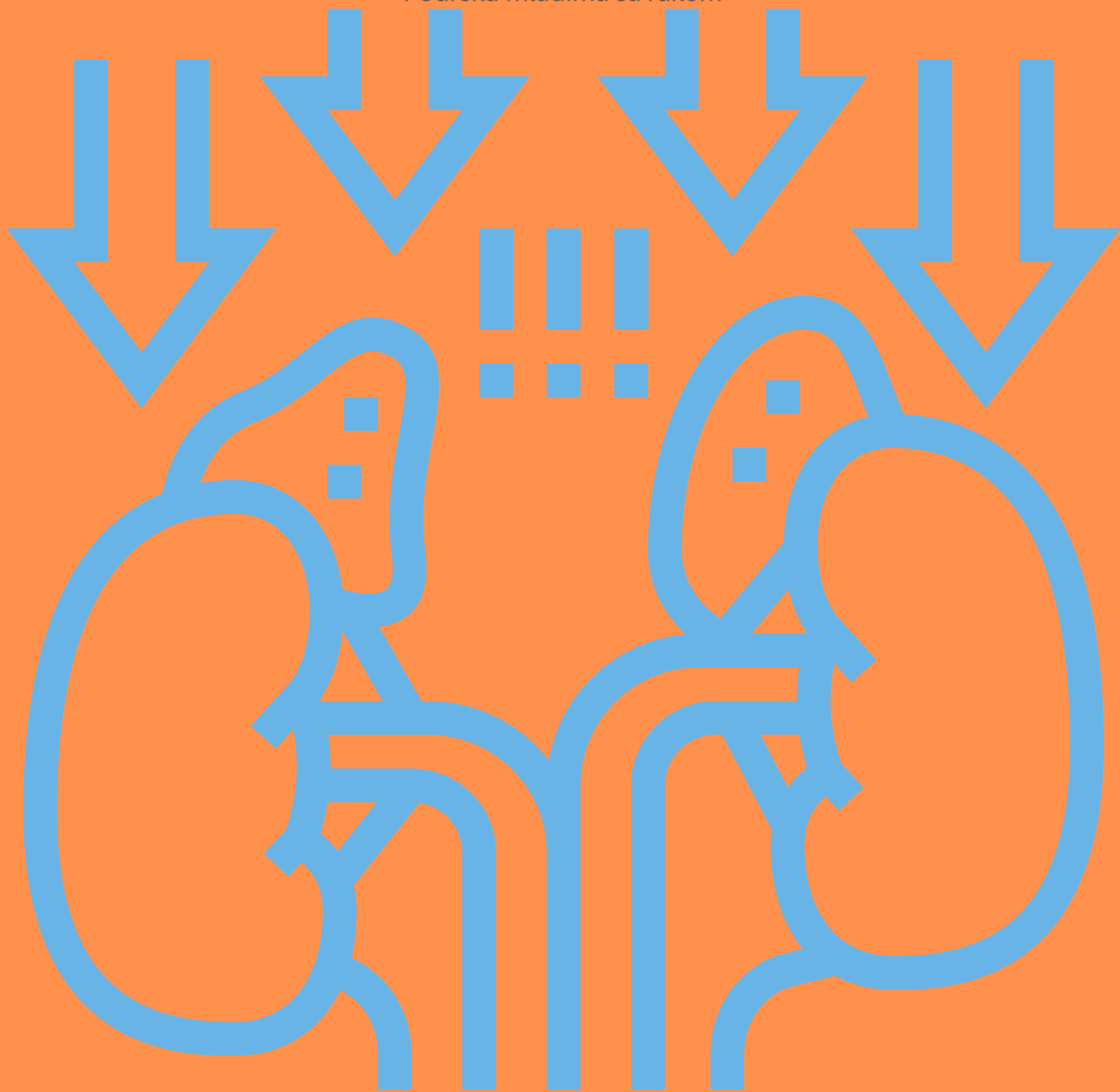

MladiCe

Podrška mladima sa rakom

**CENTRALNA
NADBUBREŽNA
INSUFICIJENCIJA**

Neki ljudi koji su u detinjstvu lečeni od raka razvijaju endokrine (hormonske) probleme kao rezultat promena u endokrinom sistemu.

Endokrini sistem je grupa žlezda koje regulišu mnoge telesne funkcije, uključujući rast, pubertet, nivo energije, proizvodnju urina i odgovor na stres. Žlezde endokrinog sistema uključuju hipofizu, hipotalamus, štitnu žlezdu, nadbubrežne žlezde, pankreas, jajnike (kod žena) i testise (kod muškaraca). Hipotalamus i hipofiza se ponekad nazivaju “glavnim žlezdama” jer kontrolišu mnoge druge žlezde u endokrinom sistemu. Nažalost, neki tretmani za dečiji rak mogu oštetiti endokrini sistem, što rezultira raznim problemima.

HORMONI

Hormoni su hemijski glasnici koji prenose informacije od endokrinih žlezda kroz krvotok do ćelija tela. Endokrini sistem proizvodi mnoge hormone (kao što su hormon rasta, polni hormoni, nadbubrežni i tiroidni hormoni) koji rade zajedno na održavanju određenih telesnih funkcija.

CENTRALNA NADBUBREŽNA INSUFICIJENCIJA

Centralna nadbubrežna insuficijencija je uzrokovana nedostatkom hormona hipofize poznatog kao adrenokortikotropni hormon (ACTH). Nadbubrežne žlezde (nalaze se na vrhu bubrega) su stimulirane ACTH da proizvode hormon poznat kao kortizol. Ako hipofiza ne proizvodi dovoljno ACTH, nadbubrežna žlezda neće proizvoditi kortizol. Kortizol je važan za zdravlje jer pomaže u održavanju šećera u krvi na normalnom nivou i pomaže telu da se nosi sa fizičkim stresom, kao što su groznica ili povrede.

FAKTORI RIZIKA ZA CENTRALNU NADBUBREŽNU INSUFICIJENCIJU

- Zračenje mozga, posebno u dozama od 30 Gi (3000 cGi/rad) ili više, uključujući sledeća polja:
  - Kranijalni (ceo mozak)
  - Kraniospinalni
  - Nazofaringealni (nos i grlo)
  - Orofaringealni (usta i grlo)
  - Orbitalni
  - Oko/oči
  - Uho
  - Infratemporalni (srednji deo lica iza jagodica)
- Totalno zračenje tela (TBI)
- Hirurško uklanjanje hipofize takođe dovodi do insuficijencije centralne nadbubrežne žlezde.

SIMPTOMI CENTRALNE NADBUBREŽNE INSUFICIJENCIJE

U normalnim okolnostima, možda neće biti simptoma uopšte, ili mogu biti blagi simptomi, kao što su umor, slabost, loš apetit ili vrtoglavica. Međutim, pod stresnim okolnostima, kao što su groznica, infekcija, operacija ili povreda, simptomi mogu postati ozbiljni i mogu uključivati povraćanje, dijareju, nizak nivo šećera u krvi i dehidraciju.

PREPORUČENI SKRINING

Ljudi koji su imali zračenje u dozi od 30 Gi ili više na centralno područje mozga (hipotalamus-hipofizna osovina), ili osobe koje imaju simptome koji ukazuju na insuficijenciju centralne nadbubrežne žlezde, trebalo bi da urade krvni test kako bi proverili nivo kortizola. Ovaj test treba da se uradi najmanje jednom nakon završetka lečenja raka (i često se radi najmanje 2 godine nakon završetka terapije). Ovaj test se obično radi ujutru jer nivoi kortizola variraju tokom dana i obično su najviši rano ujutru.

Ako je vaš jutarnji nivo kortizola veoma povišen, vaš lekar će vas verovatno uputiti kod endokrinologa (lekara specijalizovanog za probleme sa hormonima). Endokrinolog će uraditi konkretnije testove kako bi procenio problem.

LEČENJE CENTRALNE NADBUBREŽNE INSUFICIJENCIJE

Insuficijencija centralne nadbubrežne žlezde se leči hidrokortizonom, lekom koji se uzima oralno svaki dan po redovnom rasporedu. U vreme povećanog stresa, kao što je bolest ili operacija, doza hidrokortizona se povećava i može se primeniti injekcijom ako je potrebno. Ljudi sa insuficijencijom centralne nadbubrežne žlezde treba da nose narukvicu za medicinsku uzbunu kako bi u slučaju nesreće ili iznenadne bolesti, stručnjaci hitne medicinske pomoći bili svesni posebnih zdravstvenih potreba.

Priredio tim Čika Boce & MladiCe

Izvor: Late Effects of Treatment (childrensoncologygroup.org)

MladiCe

Podrška mladima sa rakom